

SPHK rasklubb för Alaskan Malamute

Motion 1 - Ögonlysningskrav

Årsmöte 2019

Motion angående ögonlysningskrav för avelsdjur

Bakgrund

Under drygt ett års tid har diskussioner angående ögonlysningskravet pågått i klubben. Frågan har förutom vid ett antal styrelsemöten 2017–2018 även varit uppe för diskussion på medlemmöten 2017–2018, uppfödarräffen 2018 samt vid årsmötet 2018. Diskussionerna kan sammanfattas med att det råder både delade åsikter och motstridiga rön angående ärftliga ögonsjukdomar.

Det ska understrykas att denna motion inte ger uttryck för någon enskild styrelsemedlems åsikt i frågan om ögonlysningskrav. Styrelsen fick under uppfödarräffen 2018 i uppdrag att dels undersöka läget i våra grannländer (se bilaga nedan), dels att ställa en motion om att i framtiden tillämpa en mindre strängt ögonlysningskrav baserat på de argument som förts fram av uppfödarna och information om Norge och Finlands krav.

Beslutsförslag

Att klubben reviderar ögonlysningskravet så att rekommendationen i framtiden kommer innebära att varje avelsdjur ska vara ögonlyst och fri från ärftliga ögonsjukdomar inom 24 månader före parningstillfället dock inte om den senaste ögonlysningen var utan anmärkning och genomfördes efter att hunden uppnått sju års ålder.

Motivering

I arbetet med denna motion har statistiken från den pågående RAS-revideringen analyserats. De åren som har undersökt sträcker sig från och med 2011 till och med 2016. Att just dessa år har valts i det här sammanhanget beror på att resultat hos hundar registrerade före 2011, det vill säga hundar som är sju år eller äldre, inte säger lika mycket om nuläget samt att hundar registrerade efter 2016 i de flesta fall är för unga för att ha blivit undersökta.

Av de hundar som registrerades år 2011 till och med 2016 noterades i statistiken totalt 11 hundar för ärftlig katarakt. Ytterligare några hundar hade konstaterad katarakt men ärftligheten kunde i de fallen inte fastställas. Under dessa år testades totalt 268 hundar. Av dem ögonlystes 250 utan anmärkning och 18 med ögonsjukdomar. Av de 18 sjuka hundarna avsåg 14 katarakt och av dem i sin tur 11 hundar med konstaterad ärftlighet. Av de undersökta hundarna var med andra ord drygt 4 % bärare av anlag för ärftlig katarakt.

Ärftliga ögonsjukdomar, framförallt katarakt, kan visa sig först i övre medelåldern. En hund som tidigt i livet blir ögonlyst och då konstaterat fri från ärftliga ögonsjukdomar kan mycket väl bära på sjukdomar och ett argument för att behålla det nuvarande kravet är därmed att det kan motverka att hundar som utvecklar upptäckbara symptom först senare i livet används i avel.

Av de hundar som registrerades under de här undersökta åren (2011-2016) fanns enligt RAS-statistiken inga fall där en hund konstaterats fri i ung ålder för att senare i livet visa tecken på ärftlig ögonsjukdom. Av de 11 hundar som registrerades 2011

till och med 2016 och som i RAS-statistiken antecknats bära på katarakt med konstaterad ärftlighet hade sjukdomen påvisats vid första undersökningen i 10 av fallen. Samtliga av dessa fall konstaterades före 3 års ålder, det vill säga innan hunden uppnått medelåldern. Även den Norska malamuteklubben rapporterar att de flesta fall av ärftlig katarakt upptäcks i ung ålder

*"Hos alaskan malamute er det vanligst at katarakten utvikler seg etterhvert. Ofte viser det seg tidlig hos relativt unge hunder (ved 1-2 års alder)."*¹

Inga fall där en hund vid en första undersökning varit fri från ögonsjukdomar och vid en andra påvisa ärftliga anlag har kunnat påvisas i arbetet med RAS-statistiken. Det är omöjligt att säga hur sannolikt det är att någon av de 250 konstaterat fria hundarna senare utvecklat upptäckbara symptom men aldrig undersöks en andra gång eftersom den redan konstaterats vara fri och heller inte ska gå i avel.

Den finska klubben rapporterar om att sådana fall förekommer (se bilagan) och enstaka exempel är kända i vår klubb. Ett exempel är hunden med registreringsnummer SE 41308/2011 som i RAS-statistiken utförd sommaren 2018 antecknades som en av de fria hundarna men under hösten 2018 ögonlystes på nytt med anmärkning om ärftlig katarakt enligt detta utdrag ur hunddata.

2011-05-21	Hundens födelsedatum.
2014-12-12	Öga UA.
2017-05-08	Öga, uppföljning
2018-10-25	Katarakt, partiell cortex bakre, lindrig. Ärftlig

Ett krav om att varje avelsdjur ska vara ögonlyst och fri från ärftliga sjukdomar inom 12 månader före parning minskar risken för att hundar som den i exemplet används i avel i tron om att den är fri. Det får dock antas att en sänkning av kravet till 24 månader kommer att ha marginella effekter i praktiken. Dels eftersom efterlevnad av nuvarande krav är lågt, dels för att det få antas vara få hundar som planeras för avel, är bärare av ärftlig katarakt och dessutom skulle ha fångats upp av ett krav på 12 månader men inte ett på 24. När det gäller tidskravets längd handlar det till sist om att göra en avvägning mellan accepterad risk och den börda som åläggs uppfödarna.

Tillägget om att ytterligare ögonlysning inte är nödvändig om hunden ögonlysts och då varit fri från ärftliga sjukdomar efter sju års ålder har att göra med att sannolikheten för att hunden verkligen bär på nedärvbara anlag för ögonsjukdomar utan att visa symptom på sjukdom minskar med åldern. När hunden väl nått den övre medelåldern utan att visa tecken på ögonsjukdomar minskar således incitamentet för att fortsatt ställa samma höga krav för ögonlysning för just den hunden.

Det bör avslutningsvis understrykas att beslutsförslaget i denna motion är just ett förslag. Det är fullt möjligt för årsmötet att konstruera ytterligare beslutsformuleringar. Exempelvis att kravet ska revideras och innebära att hundar ska ögonlystas inom 12 månader före parning, dock inte efter sju års ålder, eller liknande.

För styrelsen i rasklubben Alaskan malamute

Peter Hultgren

¹ <https://www.namk.no/helse.html>.

Bilaga till motion 1

Ögonlysningskrav - komparativ utblick

Nedan följer en jämförelse med avelsrekommendationerna dels med Norges (NAMK) och Finlands (ALMA) rasklubbar för Alaskan malamute som vi i detta arbete varit i kontakt med, dels med övriga rasklubbar inom SPHK där jämförelse gjorts med de respektive klubbarnas RAS-dokument. Dessa fem olika klubbarnas krav och deras motiveringar för dem utvecklas här nedanför. Därefter presenteras en sammanfattning av jämförelse i tabellform på sista sidan.

Norge

I Norge tillämpas en rekommendation om att hundar av rasen Alaskan malamute om ska användas i avel ska vara ögonlysta efter 22 månaders ålder. En hund som undersökts efter att den uppfyllt rätt ålder kan alltså användas fritt i avel efter det utan att nya undersökningar genomförs. Kravet omfattar endast känd status, det är med andra ord upp till uppfödaren att inte avla på hundar med ärftliga ögonsjukdomar.

NAMK är enligt egen utsago nöjda med denna utformning och menar att det har fungerat bra i flera år. Tidigare tillämpade NAMK ett liknande krav som den nu gällande svenska rekommendationen. Skälet till lättningen var enligt NAMK att katarakt förekom i så få fall. Vi har emellertid inte tagit del av någon ögonstatistik från Norge och kan därför inte säga något om hur de i Norge ansett få fallen förhåller sig till de cirka 4 % av de undersökta hundarna som har konstaterad ärftlig katarakt i Sverige.

Finland

ALMA tillämpar en rekommendation om att avelshundar ska vara ögonlysta och fria från katarakt senast 24 månader innan parningstillfället. Om ögonlysningen genomfördes före hunden uppnått 12 månaders ålder är undersökningen dock bara giltig i 12 månader i Finland. Det kan också nämnas att i Finland registreras inte avkommor efter två föräldrar där båda har konstaterad katarakt.

Den finska klubben rapporterar också, dock utan att presentera någon statistik, att det finns ett antal fall där hundar testats och varit fria i ung ålder. De menar att det händer att hundar är fria både två och tre gånger innan de slutligen påvisas ärftlig katarakt. Sådana djur har enligt ALMA också använts i avel före symptomen uppstod. Sammantaget bedömer emellertid ALMA att problemen med katarakt är under kontroll.

“At this time I think we can say, cataract is not problem here.”²

I Finland är statistiken marginellt bättre än i Sverige när det kommer till antalet undersökta hundar. De ligger årligen mellan 41 och 66% åren 2008–2016 medan vi i Sverige legat mellan 23 och 44 % under de år som statistikförts under samma period (2008 samt 2011–2016). I den svenska statistiken noteras enbart om en anmärkning angående ögat har gjorts eller inte, vilket innebär ytterligare en svårighet att säga något om hur det verkligen förhåller sig. Den finska klubben för istället statistik över antal fall av konstaterad katarakt. Huruvida det rör sig om enbart fall med konstaterad ärftlighet eller inte har vi dock inte kunnat få någon information om. Den slutsats som kan dras av den finska statistiken är att de har ungefär lika många fall av katarakt per år som i Sverige. Eftersom fler hundar testas där innebär det en lägre andel (alltså mindre än 4%) men underlaget är för litet för att utesluta att det beror på slumpen.

² Sari Kinnunen, Finnish Alaskan malamute breeding committee and member of Board, i e-postkorrespondens med SPHK - Alaskan malamute.

Övriga rasklubbar inom SPHK

Inledningsvis ska här konstateras att en jämförelse med de övriga rasklubbarna givetvis inte säger något om behovet av ett hälsoprogram för ögonsjukdomar hos Alaskan malamute. Jämförelsens ändamål är att belysa exempel på andra utformningar av ögonlysningskrav.

Rasklubbarna för Siberian husky och Grönlandshund har inga rekommendationer för ögonlysning. Rasklubben för Samojed rekommenderar däremot att avelshunden ska vara ögonlyst utan anmärkning eller med en anmärkning som bedöms som icke ärftlig senast 24 månader innan parningstillfället. Detta gäller dock inte hundar över 7 år och som är ögonlyst utan anmärkning minst två gånger och den senaste vid ca 7 års ålder. Samojedklubben hade tidigare ett krav om ögonlysning senast 12 månader före parning men ändrade till ovanstående rekommendation under 2013 eftersom det konstaterades att det var få fall av ärftliga ögonsjukdomar hos hundrasen vid den tiden.

Klubb	Ögonlysningskrav	Tidskrav	Övre ålder	Hälsokrav
SPHK - AM	Båda föräldrarna	Senast 12 månader före varje parning	Nej	Hunden ska vara fri från ärftliga ögonsjukdomar (öga ua).
NAMK	Båda föräldrarna	En ögonlysning, tidigast vid 22 månaders ålder.	Nej	Känd status, det är uppfödarens ansvar att inte avla på hundar som bär på sjukdom.
ALMA	Båda föräldrarna	Senast 24 månader före varje parning	Nej	Hunden ska vara fri från Katarakt.
SPHK - SAM	Båda föräldrarna	Senast 24 månader före varje parning.	7 års ålder (minst två ögonlysningar varav en vid ca 7 år).	Utan anmärkning eller med en anmärkning som bedöms som icke ärftlig
SPHK – GRL/SH	Nej	--	--	--